

Житло та житлові умови україн_ок: результати опитування

Дослідницький звіт

Автор: Валерій Мілосердов

Редакторка: Аліна Хелашвілі

Рецензування: Анастасія Боброва,
Іван Вербицький

Менеджерка проєкту:
Ольга Сацук

Коректура: Роксолана Машкова

Верстка: Олександр Прима

Просимо підтримати наближення перемоги через пожертви на допомогу [Збройним силам України та гуманітарним ініціативам. Пожертви](#), які Cedos зараз отримує на власну діяльність, спрямовуються на дослідження й аналітику впливу війни на українське суспільство, а також пошук шляхів розв'язання соціальних проблем, зумовлених війною.

Цей звіт підготовлено аналітичним центром Cedos в рамках проєкту "Українське громадянське суспільство за інклюзивну житлову політику", що його імплементує [IWO e.V.](#) за підтримки Міністерства зовнішніх справ Німеччини (Auswärtige Amt, AA).

У цьому звіті ми використовуємо іменник з відділенням «_» гендерованим закінченням для позначення особи, гендер як_ої невідомий чи не має значення в нинішньому кон-

тексті, чи групи осіб різного гендеру, гендер яких невідомий або гендер яких не має значення в нинішньому контексті. Ми однаково поважаємо жінок, небінарних осіб і чоловіків. Оскільки в україномовному інформаційному просторі сьогодні набагато частіше підкреслюється існування чоловіків, ніж усіх інших (тобто більшості людей), ми, з метою урівноваження цього перекося, тут і надалі використовуємо таку форму для позначення сукупності різних людей чи людини, гендер як_ої невідомий.

Cedos — це незалежний аналітичний центр і спільнота, що працює над питаннями соціального розвитку з 2010 року. Ми віримо, що кожна людина має право на гідний рівень життя. Тому метою Cedos є пошук системних причин соціальних проблем і варіантів їхнього вирішення. Наш підхід базується на дослідженнях. Ми вивчаємо суспільні процеси та державні політики, поширюємо критичне знання, просуваємо прогресивні зміни, навчаємо і посилюємо спільноту прихильників цих змін.

Сайт Cedos: <https://cedos.org.ua/>

Зміст

● Вступ	4
● Методологія	5
● Результати опитування	7
Структура форм володіння в житловому секторі	7
Доступність житла.....	11
Відмінності доступності житла для людей різного віку.....	16
● Висновки.....	23

● Вступ

Повномасштабне російське вторгнення спричинило найбільшу житлову кризу в історії України після здобуття незалежності у 1991 році. За оцінками міжнародних організацій, станом на жовтень 2024 року близько 3,5 мільйонів людей є фактично внутрішньо переміщеними, а 4,5 мільйонів людей повернулися на своє звичне місце проживання¹. Житло є одним із секторів, який зазнав найбільшого негативного впливу війни. Станом на кінець 2023 року щонайменше 2 мільйони помешкань були зруйновані або пошкоджені, що становить близько 10% усього житлового фонду².

Житло та житлова політика є одними з ключових тем, з якими працює аналітичний центр Cedos. Ми виступаємо за розвиток житлової політики, яка зможе комплексно відповісти на різноманітні потреби в житлі. Ми переконані, що соціальне житло в широкому значенні — тобто житло в довгострокову пільгову оренду — може стати одним з інструментів для подолання житлової кризи. Для того, щоб адвокатувати необхідність розвитку соціального житла в Україні, ми проводимо дослідження, збираємо дані про житлові умови населення та зміни в секторі житла³.

Метою цього опитування було дослідити житлові умови, зокрема доступність житла, структуру форм володіння у житловому секторі, а також вразливість населення до гіпотетичної втрати житла. Для того, щоб оцінити зміни у сфері житла й дотримуватися тягlosti дослідницьких процесів, ми повторили деякі з питань 2022 року у цьогорічному дослідженні.

¹ International Organization for Migration (2024). DTM Україна — Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні — Опитування загального населення — Раунд 18 (Жовтень 2024 року). <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-zvit-pro-vnutrishne-peremischennya-naselennya-v-ukraini-opituvannya-zagalnogo-0>.

² World Bank, Government of Ukraine, European Union, and United Nations (2024). Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023. Washington, D.C.: World Bank Group. Accessed June 12, 2024. <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf>.

³ Теми: житло. Cedos. <https://cedos.org.ua/topic/home/>.

● Методологія

Полевий етап опитування провів Київський міжнародний інститут соціології на замовлення аналітичного центру Cedos у період з 25 вересня до 8 жовтня 2024 року. Опитування проводилося методом телефонних інтерв'ю з використанням комп'ютера (computer-assisted telephone interviews, CATI) на основі випадкової вибірки мобільних телефонних номерів (з випадковою генерацією телефонних номерів і подальшим статистичним зважуванням). Загалом було опитано 2019 респондент_ок, які мешкають у всіх регіонах України (крім АР Крим). Інтерв'ю проводилися з людьми у віці 18 років і старше, які на момент опитування проживали на підконтрольній уряду України території. До вибірки не були включені житель_ки тимчасово окупованих територій України та люди, які виїхали за кордон після 24 лютого 2022 року.

Розподіл всього дорослого населення за макрорегіонами і типом населеного пункту визначався на основі даних Центральної виборчої комісії за результатами парламентських виборів 2019 року (за кількістю зареєстрованих вибор_иць). Статеві-вікова структура визначалася за даними Державної служби статистики України на 1 січня 2021 року. До отриманих даних було застосовано процедуру зважування.

Статистична похибка вибірки (з імовірністю 0,95 і з дизайнефектом 1,1) не перевищує:

- 2,4% для показників, близьких до 50%,
- 2,1% для показників, близьких до 25 або 75%,
- 1,5% для показників, близьких до 10 або 90%,
- 1,1% для показників, близьких до 5 або 95%,
- 0,5% для показників, близьких до 1 або 99%.

У зв'язку з недоступністю статистичних даних про структуру населення України після російського вторгнення висновки дослідження можуть мати неточності при їх розповсюдженні на наявне населення України.

В опитуванні взяли участь 2019 респондент_ок. Соціально-демографічні характеристики респондент_ок є такими:

- 45% опитаних людей — чоловіки, 55% — жінки.
- 36% респондент_ок належать до вікової групи 18–39 років, 35% респондент_ок — до групи 40–59 років, 29% — 60 років і старше.

- Найбільше опитаних проживають у Західному та Центральному макрорегіонах (по 29%). У Південному макрорегіоні мешкають 24% респондент_ок, у Східному макрорегіоні та Києві — по 9%.
- 40% респондент_ок проживають в обласних центрах, 22% — в інших містах, 38% — в селах і селищах.

При проведенні аналізу відповідей на питання варіанти відповіді «Важко відповісти» та «Відмова від відповіді» були вилучені з аналізу як пропущені значення.

● Результати опитування

Структура форм володіння в житловому секторі

Ми попросили респондент_ок вказати, в якому житлі вони зараз мешкають. Більшість (79%) опитаних людей відповіли, що мешкають у житлі, яке є їхньою приватною власністю або приватною власністю членів їхнього домогосподарства (далі — «власне житло»). В інших типах житла проживає значно менша частка респондентів. Так, у житлі, орендованому у приватних осіб (далі — «орендоване житло»), мешкають 14% опитаних людей, 3% мешкають у житлі приватних осіб без сплати орендної плати, 2% — у державному, комунальному, відомчому, службовому житлі без сплати орендної плати, ще 2% — у житлі таких типів зі сплатою орендної плати.

Житло, в якому мешкають респондент_ки – це

Питання «Житло, у якому Ви наразі мешкаєте, — це...?». Кількість респондент_ок=2015

В одному з попередніх досліджень⁴ ми також просили респондент_ок відповісти на це питання. Станом на жовтень 2022 року у власному житлі мешкали 76% опитаних, а в орендованому житлі – 16%.

Порівняно з 2021 роком структура форми володіння житлом змінилася – збільшилася частка орендар_ок житла та зменшилася частка власни_ць. У 2022 році Державна служба статистики опублікувала статистичний збірник про соціально-демографічні характеристики домогосподарств України⁵. Цей збірник базується на результатах опитування, проведеного в листопаді 2021 року, і містить інформацію про тодішню структуру форми володіння житлом. Згідно з цими даними, в Україні у 2021 році у власному житлі мешкали 95% опитаних, у найманому у фізичних осіб житлі – 5%, у державному житлі – 0,3%, у відомчому – 0,2%. Водночас результати нашого дослідження показують, що у 2024 році ці частки є нижчими для власного житла (79%) та вищими для орендованого житла (14%).

Існують відмінності у структурі форм володіння житлом у населених пунктах різного типу. Так, частка людей, які мешкають у власному житлі, є найбільшою в селах і селищах (88% порівняно з 69% в обласних центрах та 81% в інших містах), а орендування житла є найбільш розповсюдженим серед мешкан_ок обласних центрів (24% порівняно з 12% в інших містах та 6% у селах і селищах⁶). Порівняно з 2021 роком⁷ у 2024 році розповсюдженість оренди найсильніше

⁴ Ломоносова, Н., & Філіпчук, Л. (2022). Зайнятість, соцзахист, житло: ставлення населення до державних програм соціально-економічної підтримки і потреба у них. Cedos. <https://cedos.org.ua/researches/zajnyatist-soczzahyst-zhytlo-stavlennya-naselennya-do-derzhavnyh-program-soczialno-ekonomichnoyi-pidtrymky-i-potreba-u-nyh/>.

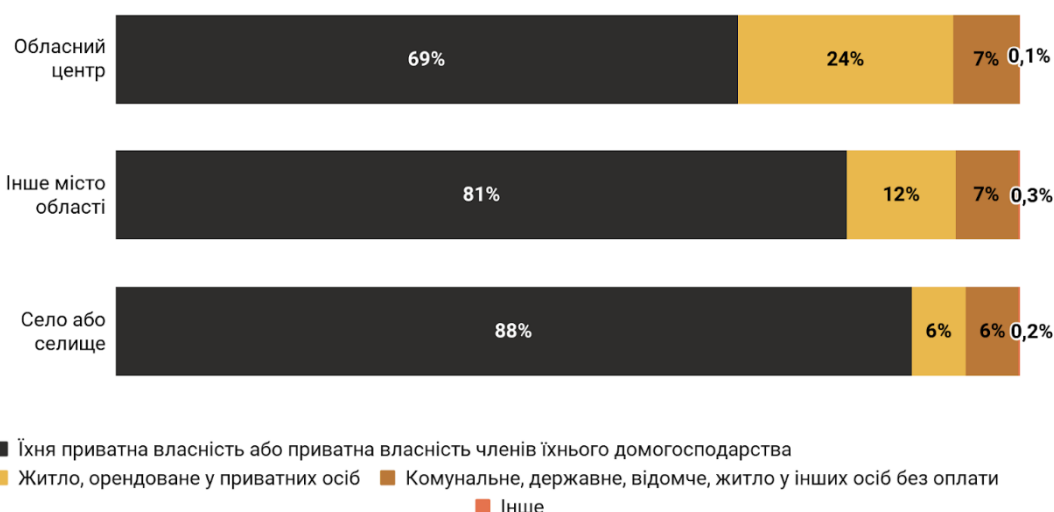
⁵ Державна служба статистики України (2022). Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2022 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Київ. https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/07/sdhd_22.pdf.

⁶ Між типом населеного пункту та формою володіння житла є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 106, $\alpha < 0.01$).

⁷ Державна служба статистики України (2022). Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2022 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Київ. https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/07/sdhd_22.pdf.

зросла у великих містах (у 2021 році⁸ орендували 8% жителів міст з населенням від 100 тисяч людей, а у 2024, за даними Cedos, – 24% жителів обласних центрів⁹).

Житло, в якому наразі мешкають респонденти (Розподіл за типом населеного пункту)

Двовимірне подання питання «Житло, у якому Ви наразі мешкаєте, — це...?» і питання про тип населеного пункту, де мешкають респонденти. Кількість респондентів=2015

Є певні відмінності між тим, у якому житлі проживають люди різного віку¹⁰. Серед літніх людей у власному житлі проживає більша частка респондентів, ніж серед людей середнього та молодого віку (87% порівняно з 81% серед опитаних 40–59 років та 71% серед опитаних 18–39 років). Відповідно, серед молодих людей більша частка проживають в орендованому житлі – 25% порівняно з 10% серед людей середнього віку та 5% серед літніх.

⁸ Федорів, П., & Ломоносова, Н. (2019). Державна житлова політика в Україні: сучасний стан та перспективи реформування. Cedos. <https://cedos.org.ua/wp-content/uploads/derzhavna-zhytlova-polityka-1.pdf>.

⁹ Порівняння свідчить про загальну тенденцію до збільшення частки орендарів у великих містах. Проте через відсутність даних за обидва періоди для міст однакового розміру немає можливості робити детальні висновки про зміну часток.

¹⁰ Між віком і формою володіння житла є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 123, $\alpha < 0.01$).

Житло, в якому наразі мешкають респондент_ки (Розподіл за віковими групами)

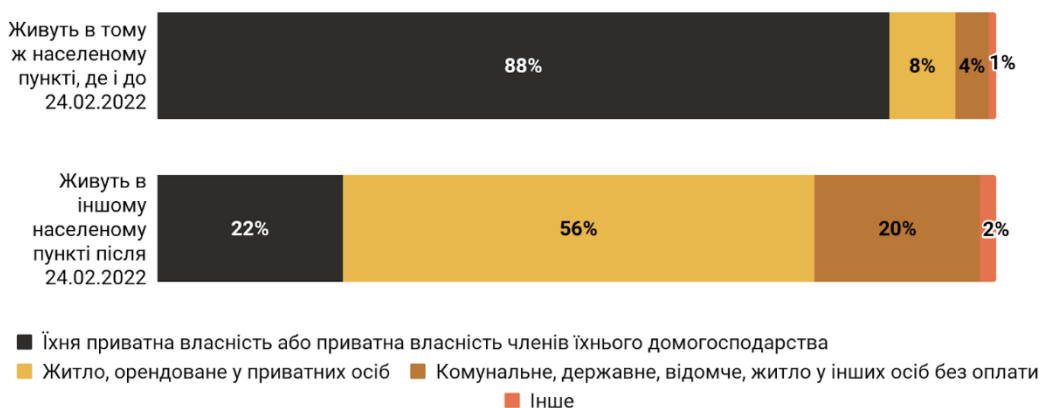
Двовимірне подання питання «Житло, у якому Ви наразі мешкаєте, — це...?» і віку респондент_ок. Кількість респондент_ок=2015

Форма володіння житла різниться серед людей, які живуть у тому ж населеному пункті, де проживали до 24.02.2022, і серед тих, хто переїхали¹¹ до іншого населеного пункту. Серед першої групи людей переважна більшість — 88% — живуть у власному житлі, серед другої — більше половини людей живуть в орендованому житлі, а 20% живуть в інших типах житла на кшталт комунального, державного, відомчого чи в інших осіб без оплати¹².

¹¹ Детальних даних щодо причин переїзду немає. Проте важливо зауважити, що ця група включає не лише вимушено переміщених людей, а й тих, хто перемістився з інших причин.

¹² Між тим, чи живуть опитані у тому самому населеному пункті, де і до 24.02.2022, та формою володіння житла є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 609, $\alpha < 0.01$).

Житло, в якому наразі мешкають респондент_ки (Розподіл за ознакою, чи проживають у тому ж населеному пункті, де і до 24.02.2022)

Двовимірне подання питання «Житло, у якому Ви наразі мешкаєте, — це...?» і питання «Ви зараз проживаєте у цьому населеному пункті чи переїхали в інший?». Кількість респондент_ок=2015

Доступність житла

Ми просили респондент_ок оцінити, який відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства вони в середньому витрачають на житло. Відповідно до одного з найрозповсюдженіших індикаторів доступності житла, житло можна вважати малодоступним, якщо домогосподарство витрачає на нього понад 30% свого доходу¹³. Згідно з цим показником, сумарно 42% українських домогосподарств мають труднощі з оплатою свого житла: 29% витрачають на нього 31%–50% доходів, а 13% — більше половини своїх доходів.

У дослідженні Cedos 2022 року¹⁴ серед опитаних, які змогли дати відповідь на аналогічне запитання, 52% витрачали на оплату житла до 30% місячного доходу домогосподарства, 29% витрачали 31%–50%, і 19% витрачали більше половини доходів домогосподарства.

¹³ Herbert, C., Hermann, A., & McCue, D. (2018). Measuring Housing Affordability: Assessing the 30 Percent of Income Standard. *Joint Center for Housing Studies of Harvard University*.

https://www.jchs.harvard.edu/sites/default/files/Harvard_JCHS_Herbert_Hermann_McCue_measuring_housing_affordability.pdf.

¹⁴ Ломоносова, Н., & Філіпчук, Л. (2022). Зайнятість, соцзахист, житло: ставлення населення до державних програм соціально-економічної підтримки і потреба у них. Cedos. <https://cedos.org.ua/researches/zajnyatist-soczzahyst-zhytlo-stavlennya-naselennya-do-derzhavnyh-program-soczialno-ekonomichnoyi-pidtrymky-i-potreba-u-nyh/>.

Відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства, який в середньому витрачають на оплату житла

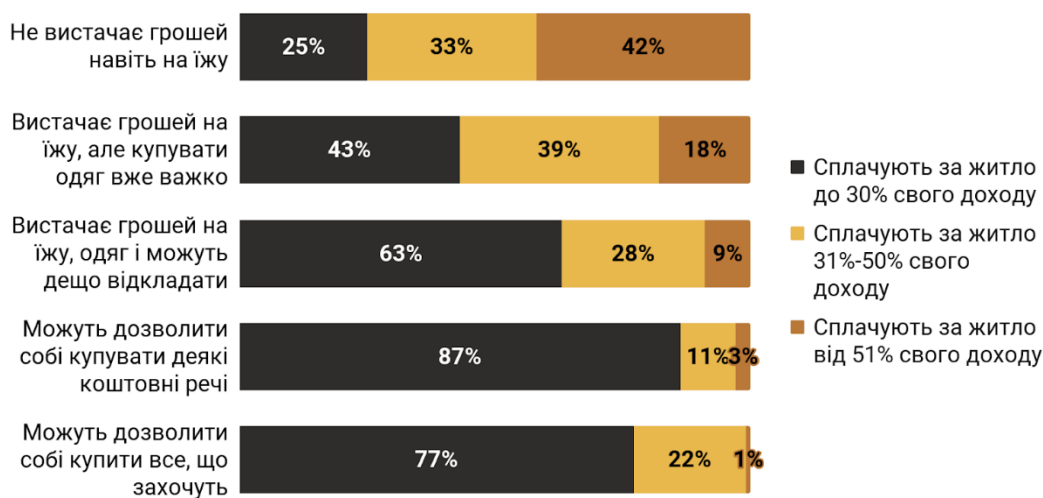

Питання «Який, в середньому, відсоток сукупного місячного доходу Вашого домогосподарства Ви витрачаєте на оплату житла. Мається на увазі усі можливі витрати на житло: оренда, іпотека, комунальні послуги тощо. Якщо не можете сказати точну цифру, округліть її, будь ласка». Кількість респондент_ок=1866

Домогосподарства опитаних з невисоким рівнем матеріального добробуту частіше витрачають великий відсоток їхнього місячного доходу на оплату житла, ніж домогосподарства опитаних з високим рівнем матеріального добробуту¹⁵.

¹⁵ Між відсотком сукупного місячного доходу домогосподарства, який витрачають на оплату житла, та суб'єктивним матеріальним добробутом є статистичний зв'язок (Chi Square = 378, $\alpha < 0.01$).

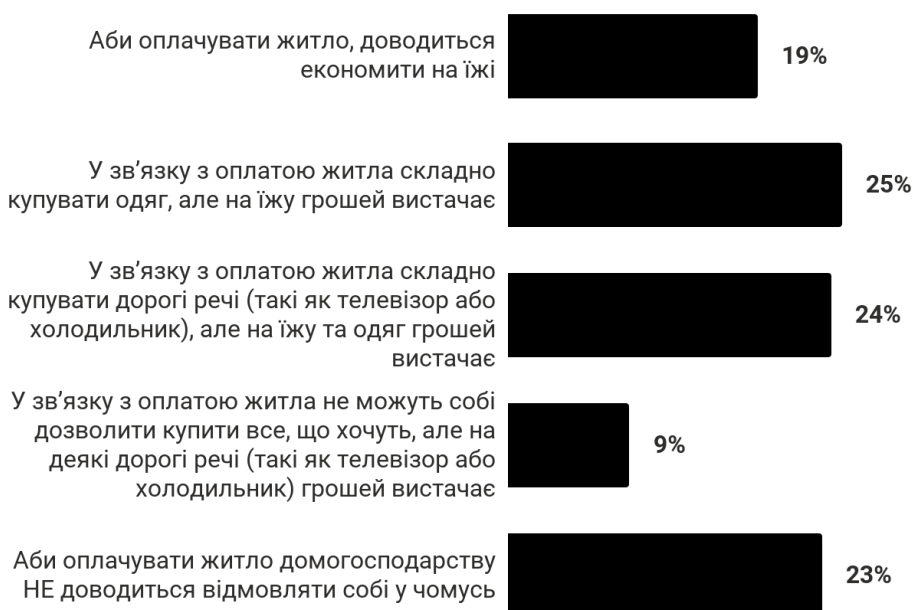
Відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства,
який в середньому витрачають на оплату житла
(Розподіл за самооцінкою матеріального становища сім'ї)

Двовимірне подання питання «Який, в середньому, відсоток сукупного місячного доходу Вашого домогосподарства Ви витрачаєте на оплату житла. Мається на увазі усі можливі витрати на житло: оренда, іпотека, комунальні послуги тощо. Якщо не можете сказати точну цифру, округліть її, будь ласка» і «Яке з наступних тверджень найкраще описує фінансовий стан Вашої сім'ї?». Кількість респондент_ок=1834

Ми попросили респондент_ок оцінити, чи доводиться їхньому домогосподарству економити, щоб оплачувати житло. Сумарно майже половина опитаних економлять або на їжі (19%), або на одязі (24%). Не відмовляли собі у чомусь для оплати житла 23% опитаних.

Чи доводиться домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло

Питання «Чи доводиться Вашому домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло (оренда, комунальні послуги, інші платежі)?». Кількість респондент_ок=1960

Ми також попросили респондент_ок поділитися своїми думками стосовно того, що вони робили б у разі втрати житла, в якому вони зараз проживають. Опитані люди найчастіше відповідали, що не мають можливості забезпечити себе іншим житлом самостійно і не знають, що робитимуть в такому випадку (42%). Лише 2% опитаних зазначили, що мають можливість придбати інше житло, а 15% — що змогли б орендувати інше житло.

Що, на думку респондент_ок, вони зробили б у разі втрати житла, в якому зараз проживають

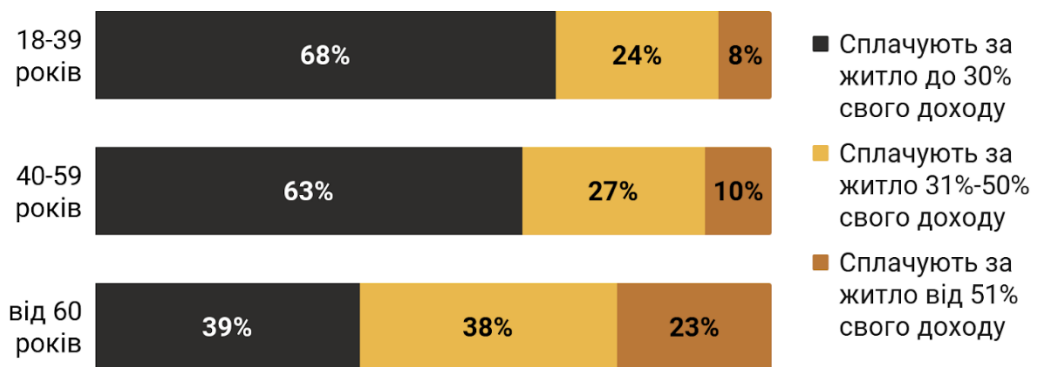

Питання «Як Ви думаєте, що б Ви зробили у разі втрати житла, в якому Ви зараз проживаєте?». Кількість респондент_ок=1967

Відмінності доступності житла для людей різного віку

Серед людей різного віку існує різниця у розмірі відсотка доходу, який вони в середньому витрачають на оплату житла¹⁶. Так, більше 60% домогосподарств людей молодого та середнього віку витрачають на оплату житла до третини доходу, а серед домогосподарств людей літнього віку витрати такого розміру мають лише 39%.

Відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства, який в середньому витрачають на оплату житла (Розподіл за віковими групами)

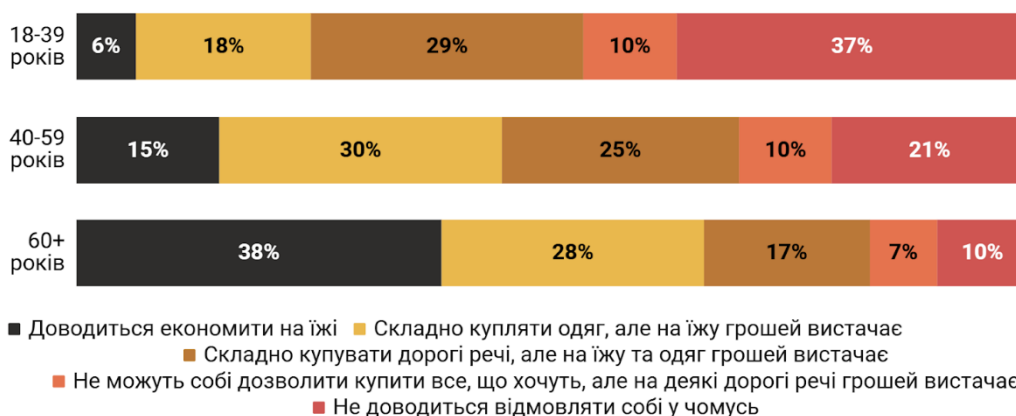

Двовимірне подання питання «Який, в середньому, відсоток сукупного місячного доходу Вашого домогосподарства Ви витрачаєте на оплату житла. Мається на увазі усі можливі витрати на житло: оренда, іпотека, комунальні послуги тощо. Якщо не можете сказати точну цифру, округліть її, будь ласка» і віку респондент_ок. Кількість респондент_ок=1866

¹⁶ Між віком та відсотком сукупного місячного доходу домогосподарства, який витрачають на оплату житла, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 127, $\alpha < 0.01$).

Домогосподарства людей старшого віку частіше економлять для оплати житла — серед них 38% домогосподарств економлять на їжі для оплати житла. Водночас серед опитаних середнього віку для оплати житла на їжі економлять 15%, а серед людей молодого віку — 6%¹⁷.

Чи доводиться домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло
(Розподіл за віковими групами)

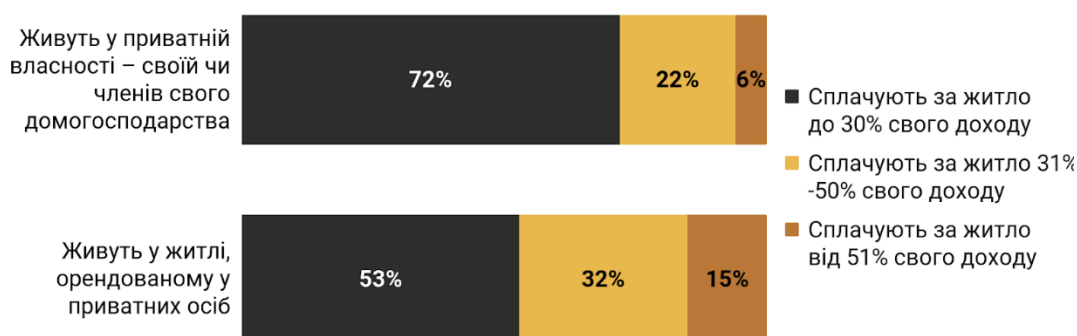

Двовимірне подання питання «Чи доводиться Вашому домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло (оренда, комунальні послуги, інші платежі)?» і віку респондент_ок. Кількість респондент_ок=1960

¹⁷ Між віком і тим, чи доводиться домогосподарству в чомусь економити для того, аби оплачувати житло, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 328, $\alpha < 0.01$).

Серед людей однієї вікової групи, які мешкають у власному чи в орендованому житлі, є різниця між їхньою спроможністю до оплати житла. Якщо розглядати людей 18–39 років, то до 30% доходу домогосподарства на оплату житла витрачають 72% власни_ць житла і 53% орендар_ок¹⁸.

Серед людей 18-39 років:
Відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства, який в середньому витрачають на оплату житла

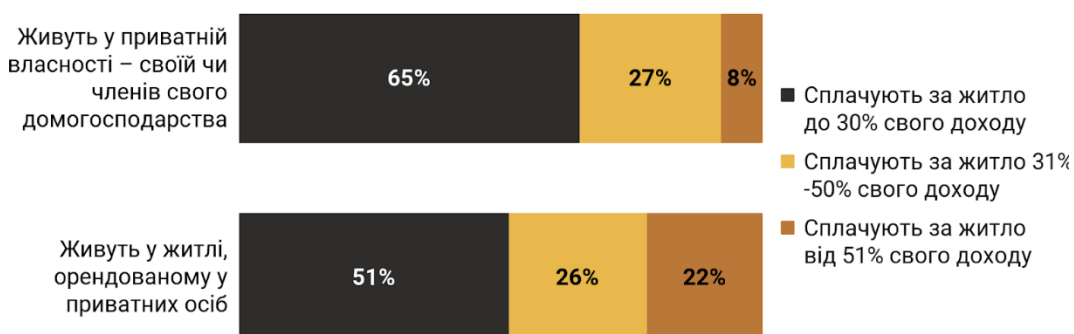

Двовимірне подання питання «Який, в середньому, відсоток сукупного місячного доходу Вашого домогосподарства Ви витрачаєте на оплату житла. Мається на увазі усі можливі витрати на житло: оренда, іпотека, комунальні послуги тощо. Якщо не можете сказати точну цифру, округліть її, будь ласка» і форми володіння житлом серед респондент_ок 18–39 років. Кількість респондент_ок=670

¹⁸ Серед опитаних 18–39 років між формою володіння житлом і відсотком сукупного місячного доходу домогосподарства, який витрачають на оплату житла, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 25, $\alpha < 0.01$).

Тенденція, згідно з якою власни_ці житла витрачають на оплату житла менше за орендар_ок, зберігається серед людей 40–59 років: до 30% доходу домогосподарства на оплату житла витрачають 65% власни_ць житла і 51% орендар_ок¹⁹.

Серед людей 40-59 років:
Відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства,
який в середньому витрачають на оплату житла

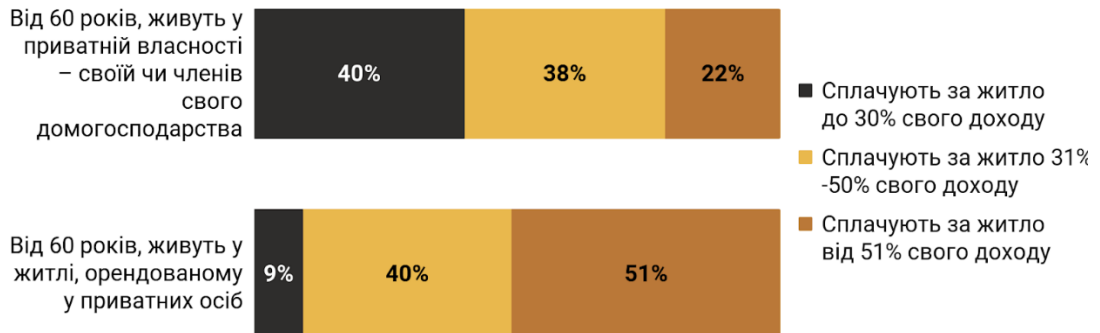

Двовимірне подання питання «Який, в середньому, відсоток сукупного місячного доходу Вашого домогосподарства Ви витрачаєте на оплату житла. Мається на увазі усі можливі витрати на житло: оренда, іпотека, комунальні послуги тощо. Якщо не можете сказати точну цифру, округліть її, будь ласка» і форми володіння житлом серед респондент_ок 40–59 років. Кількість респондент_ок=579

¹⁹ Серед опитаних 40–59 років між формою володіння житлом і відсотком сукупного місячного доходу домогосподарства, який витрачають на оплату житла, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 14, $\alpha < 0.01$).

Власни_ці житла витрачають на нього менше за орендар_ок і серед людей старше 60 років: менше 30% доходу домогосподарства на оплату житла витрачають 40% власни_ць і 9% орендар_ок²⁰.

Серед людей від 60 років:
Відсоток сукупного місячного доходу домогосподарства,
який в середньому витрачають на оплату житла

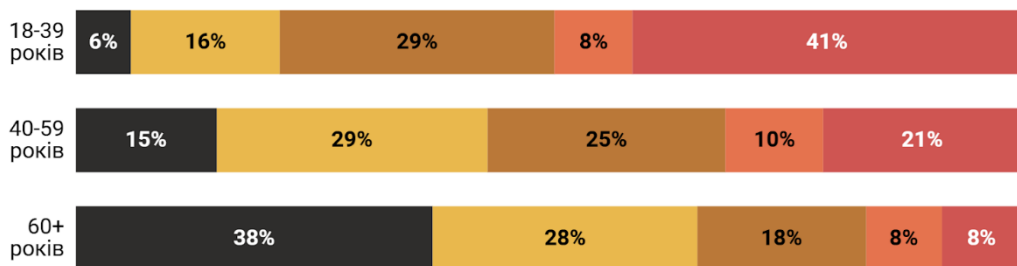

Двовимірне подання питання «Який, в середньому, відсоток сукупного місячного доходу Вашого домогосподарства Ви витрачаєте на оплату житла. Мається на увазі усі можливі витрати на житло: оренда, іпотека, комунальні послуги тощо. Якщо не можете сказати точну цифру, округліть її, будь ласка» і форми володіння житлом серед респондент_ок від 60 років. Кількість респондент_ок=486

²⁰ Серед опитаних від 60 років між формою володіння житлом і відсотком сукупного місячного доходу домогосподарства, який витрачають на оплату житла, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 17, $\alpha < 0.01$).

Серед тих опитаних, які живуть у власному житлі, люди старшого віку частіше за інших людей мають потребу економити кошти для оплати житла²¹. Про те, що оплата житла викликає певні потреби в економії, говорили 59%²² домогосподарств людей віком 18–39 років, 79% — серед людей 40–59 років і лише 92% — серед людей від 60 років.

Серед тих, хто живуть у приватній власності – своїй чи домогосподарства:
 Чи доводиться домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло
 (Розподіл за віковими групами)

- Доводиться економити на їжі
- Складно купляти одяг, але на їжу грошей вистачає
- Складно купувати дорогі речі, але на їжу та одяг грошей вистачає
- Не можуть собі дозволити купити все, що хочуть, але на деякі дорогі речі грошей вистачає
- Не доводиться відмовляти собі у чомусь

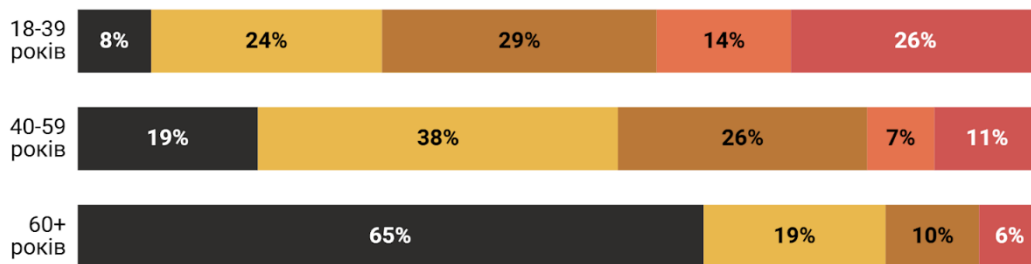
Двовимірне подання питання «Чи доводиться Вашому домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло (оренда, комунальні послуги, інші платежі)?» і віку респондент_ок, що живуть у приватній власності — своїй чи членів свого домогосподарства. Кількість респондент_ок=1548

²¹ Серед опитаних, які проживають у власному житлі, між віком і тим, чи доводиться домогосподарству в чомусь економити для того, щоб оплачувати житло, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 293, $\alpha < 0.01$).

²² Вказано сумарні відсотки людей, які мають економити на чомусь, аби оплачувати житло.

Потребу в економії для сплати за житло серед опитаних, які орендують, також частіше мають опитані літнього віку. Серед орендар_ок літнього віку економити мають дві третини домогосподарств, тоді як серед опитаних 40–59 років такий показник становить 19%, а серед людей віком 18–39 років – 8%²³.

Серед тих, хто орендують житло у приватних осіб:
 Чи доводиться домогосподарству у чомусь собі відмовляти,
 економити для того, аби оплачувати житло
 (Розподіл за віковими групами)

- Доводиться економити на їжі
- Складно купувати дорогі речі, але на їжу та одяг грошей вистачає
- Складно купляти одяг, але на їжу грошей вистачає
- Не можуть собі дозволити купити все, що хочуть, але на деякі дорогі речі грошей вистачає
- Не доводиться відмовляти собі у чомусь

Двовимірне подання питання «Чи доводиться Вашому домогосподарству у чомусь собі відмовляти, економити для того, аби оплачувати житло (оренда, комунальні послуги, інші платежі)?» і віку респондент_ок, що живуть у житлі, орендованому у приватних осіб. Кількість респондент_ок=285

²³ Серед опитаних, які проживають в орендованому житлі, між віком і тим, чи доводиться домогосподарству в чомусь економити для того, щоб оплачувати житло, є статистично значущий зв'язок (Chi Square = 77, $\alpha < 0.01$).

● Висновки

Результати дослідження показують, що більшість україн_ок живуть у власному житлі свого домогосподарства, проте проживання в орендованому житлі також є розповсюдженим. Протягом 2021–2024 років, після початку повномасштабної війни, структура форми володіння житлом дещо змінилася. Порівняно з 2021 роком частка людей, які проживають у власному житлі, зменшилася, разом з тим більше людей стали проживати в орендованому житлі.

Форма володіння житлом, у якому мешкають респондент_ки, дещо різниться залежно від їхнього віку, типу населеного пункту та досвіду переїзду в інший населений пункт. Проживання у власному житлі найбільш поширене серед житель_ок сіл/селищ і літніх людей, а проживання в орендованому житлі – серед житель_ок обласних центрів і молоді. Переважна більшість респондент_ок, які живуть у тому самому населеному пункті, де і до 24.02.2024, мешкають у власному житлі, а ті, хто після 24.02.2024 переїхали до інших населених пунктів, здебільшого орендують житло.

Оплата житла є проблемною приблизно для 40% опитаних: 42% витрачають на житло більше 30% доходів свого домогосподарства, а 44% опитаних людей говорили, що для оплати житла вимушені економити на їжі або на одязі. У разі втрати житла, у якому вони зараз проживають, 42% опитаних не змогли б забезпечити себе іншим житлом самостійно та не знають, що робитимуть у такому випадку.

Оплата житла викликає більше труднощів у людей, які орендують житло, ніж у людей, які мешкають у власному житлі. Орендар_ки з кожної вікової групи частіше за людей, які живуть у власному житлі домогосподарства, витрачають на оплату житла більше 30% своїх доходів.

Житло є менш доступним для літніх людей. Опитані люди віком від 60 років частіше за людей молодого та середнього віку витрачають на оплату житла більше 30% своїх доходів, а також частіше вимушені економити на їжі для оплати житла. Житло в середньому є найбільш доступним для людей 18–39 років. Серед них, порівняно зі старшими людьми, найменші частки тих, хто економлять на їжі для оплати житла (6%) та витрачають на житло більше 30% доходів (32%).

Більша доступність житла серед людей молодшого віку на-
явна як серед опитаних, які живуть у власному житлі, так і
серед тих, які орендують житло.